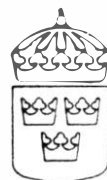

Motion till riksdagen

1989/90:Fi13

av Sonja Rembo m.fl. (m)

med anledning av skrivelse 1989/90:53 med
bedömning av den ekonomiska utvecklingen
under 1989, 1990 och 1991

Mot.
1989/90
Fi13-15

Regeringen tecknar i skrivelsen till riksdagen en ljus bild av situationen på arbetsmarknaden. Arbetslösheten är låg och det anses inte finnas några tecken på en mer markant försvagning av läget på arbetsmarknaden.

Den mycket kraftiga obalans som sedan lång tid, oberoende av konjunkturerna, råder på svensk arbetsmarknad tycks inte oroa regeringen. Detta är anmärkningsvärt med hänsyn till den svaga ekonomiska utveckling som regeringen förutser.

I vår motion i januari, 1988/89:A285, varnade vi för att ta det rådande goda sysselsättningsläget till intäkt för att problemen på den svenska arbetsmarknaden tillhör det förflutna. Vi redovisade då att den svaga ekonomiska utvecklingen på sikt utgör ett hot mot sysselsättningen, samtidigt som obalanserna på arbetsmarknaden medverkar till att försvaga den ekonomiska utvecklingen.

Situationen på arbetsmarknaden har under året fortsatt att påverka ekonomin i negativ riktning. Bristen på arbetskraft har hämmat Sveriges internationella konkurrensförmåga. Lönekostnads- och prisläget har pressats uppåt långt utöver vad ekonomin kan bära. Produktivitetstillväxten är låg. Inflationstakten är högre än i vår omvärld. Näringslivets investeringar söker sig i ökande omfattning utomlands.

Det är anmärkningsvärt att utfallet av arbetstimmar i stort sett inte är högre än i början av 1970-talet trots att fler människor än någonsin tidigare kan räknas in i arbetskraften. Den marginella ökning som skett de senaste åren torde till större delen bero på att många deltidsarbetande ökat sin arbetstid.

Frånvaron är hög. Det goda sysselsättningsläget beror i alarmerande hög grad på nödvändigheten att ersätta frånvarande personal.

Tabell I Genomsnittlig sjukfrånvaro, dagar/person

Mot. 1989/90

Fi13

År	Sjuktalet
1975	22,0
1976	22,9
1977	22,8
1978	22,8
1979	22,2
1980	21,2
1981	19,6
1982	18,5
1983	18,4
1984	18,8
1985	20,9
1986	21,5
1987	23,1
1988	24,5

Källa: Riksförsäkringsverket

Flera undersökningar har under den senaste tiden bekräftat att det förekommer ett mer utbrett fusk med sjukförsäkringen än någon tidigare velat medge.

En undersökning i Orsa av åldersgruppen under 32 år visade att 23,5 procent av de sjukskrivna under längre eller kortare tid hade uppburit ersättning från försäkringskassan när de i själva verket arbetade. I ett tiotal fall rörde det sig om ett konsekvent återkommande missbruk. Undersökningar från andra delar av landet visar likartade resultat.

Det finns också belägg för att de nya reglerna för utbetalning av sjukpenning är komplicerade och svåradministrerade. Felprocenten är mycket hög. Varken de sjukskrivna eller försäkringskassans personal behärskar regelsystemet. Systemet skapar såväl "vinnare" som "förlorare".

Ett allmänt, obligatoriskt sjukförsäkringssystem som inbjuder till manipulation och rent bedrägeri är självfallet demoraliserande och negativt för arbetsviljan. Framför allt upplevs det som ytterligt orättvist av alla dem som sköter sitt arbete och utnyttjar försäkringen för det den är avsedd.

Den allmänna sjukpenningförsäkringen bör vara så utformad att den vid sjukdom ger en förutsebar och rimlig ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Därutöver är det nödvändigt att införa någon form av självrisk. Moderata samlingspartiets förslag framgår av motion 1988/89:Sf353.

Trots upprepade krav från moderat håll om åtgärder i anledning av den ökade sjukskrivningsfrekvensen har regeringen blundat för problemen. Det är nu hög tid att handla. Regeringen bör skyndsamt förelägga riksdagen förslag till en reformering av den allmänna sjukförsäkringen.

Utslagningen ur arbetslivet är omfattande. I år beräknas mer än 50000 personer gå i förtidspension. Totalt uppgår antalet förtidspensionärer till ca 350000.

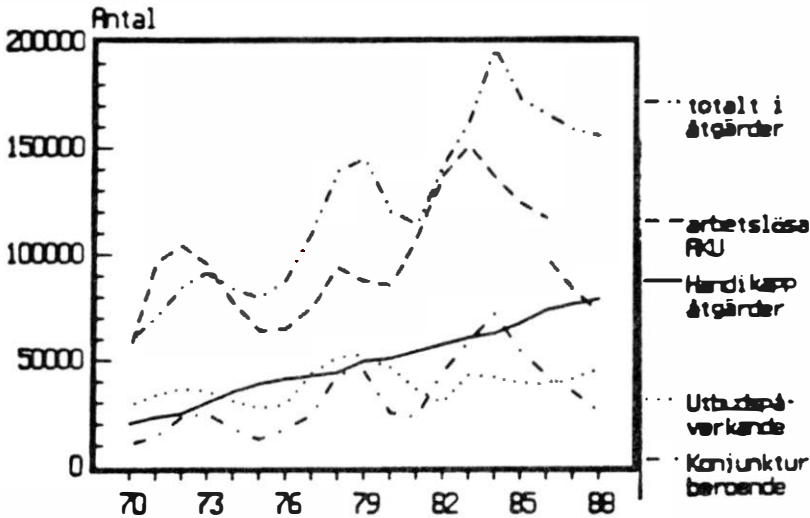
I vår motion 1988/89:Sf353 har vi lagt fram förslag till en bättre fungerande rehabiliteringsverksamhet.

Antalet arbetslösa och personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder är högt. Den trendmässiga uppgången av personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder som vi tidigare fäst uppmärksamheten på fortsätter.

Mot. 1989/90

Fi13

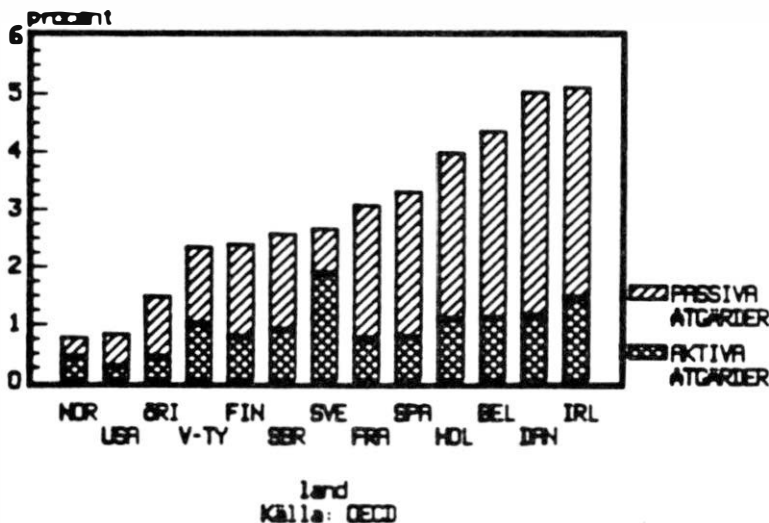
Diagram 1 Antal personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Kostnaderna för arbetsmarknadspolitiken uppgår till ca 20 miljarder kronor. Därtill kommer ersättningar ur arbetslöshetskassorna på ca 7 miljarder kronor. De arbetsmarknadspolitiska utgifterna är av samma storleksordning som i många andra länder med betydligt högre arbetslöshetstal.

Diagram 2

Utgifter för arbetsmarknadspolitisk i några länder inom OECD 1987. Andel av BNP

Kostnaderna för att via socialförsäkringssystemen och arbetsmarknadspolitiken ersätta människor som inte kan försörja sig genom eget arbete uppgår enligt beräkningar utförda av chefen för arbetsmarknadsstyrelsen till 60 miljarder kronor.

Därtill kan läggas de mänskliga kostnaderna för alla dem som vill arbeta men som inte kan få ett arbete.

Regeringen har under året inte lagt fram några förslag ägnade att bryta denna utveckling.

I vår ovannämnda motion 1988/89:A285 har vi lagt fram en rad förslag i syfte att komma tillrätta med de långvariga obalanserna på arbetsmarknaden.

Regeringen bör snarast för riksdagen redovisa en analys av den verkliga situationen på arbetsmarknaden och dess orsaker samt lämna förslag till åtgärder. Detta bör ges regeringen till känna.

Mot. 1989/90

Fi13

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om läget på arbetsmarknaden,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av åtgärder.

Stockholm den 27 november 1989

Sonja Rembo (m)

Anders G Högmark (m)

Erik Holmkvist (m)

Charlotte Cederschiöld (m)

Mona Saint Cyr (m)

Ulf Melin (m)

Lars Ahlström (m)